

נותר של עיר

מסע מופלא של משורר אל נבכי העברית * מסע

סהרורי של סופר אל שיגעון השואה * קוראת. המעדיפה

לשמור על עילוסים. עונה לדרן בן-אמוץ

שירה

שימל

בנוף הדומם והמשעמם של שירי המי- שוררים, שצמחו להם בשירה העברית, מאז המשולש עמ'חי"זך-אבידן, מע- טים הם משוררים של אמת, משוררים של חידוש, משוררים שבשירתם אפשר למצוא את ההרפתקה שקיימת בשירת- אמת.

משורר כזה הוא המשורר הרולד שימל, שסיפרו ארעא ראה אור באחי רונה. כאשר לצידו יולנה וולך מתה, ור- מנחם בן מאידך, הוא מהווה את הציר המרכזי של משולש המשוררים, המחפש בעקשנות אופקים חדשים לשירה העברית. או בלשון רכיל, לשונם של משוררי דינר- גוף, "שימל ממחיש בשירתו את כל האי- ריאות השיריות, שדוקטורים כאהרון שבי- תאי הילמים עליהן".

קובץ זה של הרולד שימל, הממשיך את קובץ שיריו הקודם שירי מלון ציון **

לכתוב // את שירי הגוף / של פיכמאן, לבדוק / אם משרניחובסקי / המציא / את עיסקת הנשר / בנילגמש' / כפי שפעם בדקתי / את הפצינה הצהובה / במיסתורין... דודי האספן / קנה גואש / של אילזה / לסקרשילר מכר / פוסים / של / פרנז מארק... כחיות הרוד ילד / את דיוקנו / של אורי / צבי שרובין / צייר תרפיא (?) / לא קנה ** כפינה / על / הגג פגשתי / מנחם (פגישת / עיניים) אמר לי // רברים שלמים / של אצ'צ' / על צוק / סלע התאהבת... אמרתי שיכולתי / לנשק את / שפתיו — בכתה / יעל עשתה / שאקשוקה הפגישה / אותי... שיבחהו על / "צנח לו // זול" / והכניסני / תחת כנפרי" / אמרו זה / הביאליק האמיתי (השירה הפרסו- נלית) / הה — פיזור הרעת כעם !... הפופרים כיידש בתיא / דיברו כמו נסיכים / שאיבדו את המלכות... וכך הלאה, ממשיך הרולד שימל את הרפתקתו הנהדרת והמרגשת, את אותו מסע מופלא אל נבכי הלשון העברית, הסיפור העב- רית והגוף הארצישראלי, שהשירה הישר- ראלית העכשווית אינה שומרת לו אמור- גים, או אהבה.

ליים, במישורו הראשוני-חיצוני ובמישורו הפנימי — באותה הרפתקה נהדרת של משורר שהגיע ארצה, כותב בעברית, דבק לאהבה בארץ, כבש את לשונה, ומפליא במילים כמו קוסם רגיש.

היה מי שאמר וכתב כי הרולד שימל הוא משורר למשוררים. זו טעות. הרולד שימל הוא משורר של שירה. משורר של קוראים, משורר של הישגים מרגי- שים. של מילים, חריזה, טיפוגרפיה, רגי- שות ויכולת-מבע, שבכוחה לעורר את קינאת המשוררים.

שימל בהרפתקתו הלשונית, הוא כמו כולא הזיות וחלומות נוסח גבריאל מר- קז לתוך שירתו, ולתוך אותה מושבה ארצישראלית, המרגשת ומתרגשת בין שורות שירתו, והוא כותב: "וכשהשלב נגמם מסכים למרובים / הבית נפל והרג את שיפיה הזקנה / אנשי המושבה / שכניה / עשו לקיברה / לא כבר רגיל חפור באדמו / אלא הבית עצמו..."

הרפתקה שירית זו אינה מצטמצמת לנופים השחונים של ארצישראל שאינה עוד, אלא גם לסיפורת והשירה העב- ריים. ושורות נפלאות כמו: "קנתי רומאן מחיי / השומר / הייתי רוצה

רת שירה יוצאת-דופן, ומחפשים את ה- התנבאות השירית שאחרים התנבאו קודם להם. לא כזו היא שירתו של הרולד בשיר קדרי פרדיס כותב המשורר: "האשה עם הישבן המיושב / ירד / קפן יותר מכל צביה / אשר / כמו שאומי רים) / רועה-עיונים שיכור / לא היה מתעסק / חיה מלובלכת / ככה הן / ולא לאלו עם שערות / במקום היון / כחורה נגדעה / בישנית / כחוגלה... הפרש רתם / שני סוסים דיליויאנס / כמאיר ריעות חרשנו / רובה / על כתף / רשת ריענים יפאנית / נגד עטלפים / פאנטור מים צוללים / הכאים בצהרריום מהים / דפרדות ישנו פה / כוכב עם תיתורה רחבה: / מומנים טובים, / כסותם / הנחה של האלכסנדרונים... המושבה הכי קטנה / כארצישראל / מודקנת / בתוך הבית / המשיכה כפריגת כוכביהגרב העבים / שטויות דיברתי / ושוב אני מתחיל / כל הסיפור הוא שקר..."

לעתים נדירות קורה שהמבקר מתחיל בשטף של ציטוט, וכימעט נבצר ממנו לעצור בעד עצמו. זה מה שקורה לי, כאשר אני מתחיל בציטוט קטעים משרי- רתו של הרולד שימל, ונסחף בורם המיר

שביידים

סיקורת

מהתשובות, אם כי חדיצדדיות לנושאים מיסטוריים אלה, מצויים כספר ESP — הכוחות הניחיתים של הנפש — תחושה ע"חושית" מאת ריכרד ה. קורטיס, שראה אור בהוצאת אור-טס. הספר מביא דוגמאות של צפיית התרחשויות, סלפאתי יה ומיכלול עולם התחושה העל-חזי- שית.

●● שעורי ההיסטוריה במערכת הלימוד, הינם מהמשעממים שבכוח מע- רכת-החינוך לספק לתלמידיה. מרים גמר וזרית עירם, כופרות בהנחה זו, ולכן, פירסמו ספר בשם אל העבר ובחזרה — דרכים בהוראת ההיסטוריה, ודומה, כי מצאו נתיב כלשהו שיש בכוחו לשמש תחליף ללימוד שעמם של שיגון תארי- כים ואירועים היסטוריים. הן מטפחות גישה של הוראה ולמידה בדרך של אנאי- ליה, ובדרך של אמתיה וחשיבה יוצרת, בעזרת כרטיסי-עבודה, סאלוגים, השוואת מקורות, שאלות ושיחה, שבאמצעותם אפי- שר לספח את הגישה הביקורתית להיס- טוריה, אצל התלמידים. הספר ראה-אור בהוצאת הקיבוץ המיוחד ●● פרופסור אצ'יעזר (אלי) שבייד הינו תופעה חסי- רת-תקדים. הוא החל לרכוש כחוקר סיפי- רות, וסיים אותה בסידרת ספרים בלתי- מסתיימת, שבה הוא מנסה למצוא פשר לשאלות הרות-עולם, כציונות, מולדת, ארץ-יעודה, חזון ושאר שאלות במישור זה. תהיותיו של פרופסור שבייד, נעשות פומביות, בקצב של ספר עד שלושה לשנה, מבלי שימצא מרגוע למכשירי כתיבתו, ושאר הכלים שחבורו בחיבור ספריו. סיד- רת אופקים של עם עובד פירסמה את סיפורו האחרון עד כה של שבייד מולדת וארץ-יעודה, ודומה, מתוך עיון בו, כי במקביל לשאלות המעסיקות את המחבר, השאלה המסרידה אותו ביותר, היא המצי- אתו של ערך בשם שביידים, אשר עד כה, איש לא טרח להשתמש בו. מלבד זאת מצער למצוא פרופסור מובד נופל במל- כות, האדם אינו אלא פרקע ארץ קמנר" של שאול משרניחובסקי, מצטט את הבית הראשון, ומתעלם מהסיום שבו כתוב: "עוד מרחב ועוד דרכים! איה מקלי — אלך... אכל לפרופסור מות- שלא להבין שיר של משורר, ילבנות עליו הר של אידיאלוגיה טועה ●●

●● מדוע מצייירים הילדים את בני- האדם ללא ורועות, כותבים שמות בסדר הפוך, או משרטטים מפות ללא קשר ברי- אבנות עם העולם הממשי? תשובות לשא- לות אלה מצויים בסיפרם של ג'קלין גודנאו, ג'רום ברונר, מייקל קול וברברה לויז צירוי ילדים — הילד בהתפתחותו שראה אור בהוצאת רשפים. ספר זה מרתק בנושא, ובאופן שבו הוא מנסה לענות על השאלות הנ"ל, ובכוחו להפוך את חוויות ההתפתחות הראשוניות של הילד, מחידה לכתב-ברור בכל בית הרבנות היהודית באיטליה. במאות החמש-עשרה — שש-עשרה היא חוליה מרתקת למדי של רבנות יהודית בגולה. משל לרבנות זו, מצוי במיסמך המביא את, ואת תורת ההסכמה אשר הכנימו בועד קק ממוכנה ישמרה האל — על עסקי מלבושי ותכשיטי האנשים והנשים ועל עסקי המישיטאות וקיבוצי הנדונ" יאות הנה שבע שנים באות... ומיסמכים מרתקים אחרים, של יהדות שהיתה מן המפוארות שבכולן, ואשר רבנותה לא ייתה מנושאות דגל החשיכה של אלה שנות רבנות קנאית. עולמה של חברה זו מצוי בהרבנות באיטליה בתקופת הרי- נסאנס מאת ראובן בונפלי, מי שכינה תקופה ממושכת ברבנות באיטליה, והמי- שמש כיום כמרגה להיסטוריה באוניבר- סיטת בן-גוריון בבאר-שבע. הספר ראה אור בהוצאת מננס ●● שלמה אבי, הוא משורר שעלה לגלי הפולקלור הגר- אה, נוסח המשורר ארז ביטון. אלה שבניגוד לפשטנות הלא-שירית של ביטון, מהווה ספר שיריו של אביו שרשי הים שראה אור בהוצאת הקיבוץ המאוחד אתו תעה נעימה, כמו בשירי הקליטה אותו הוא פותח בחיבור: "כוכב לב לנכרים הצעירים / על גבם שוככים בנפשות / פגע / את כנפי ראותיהם / נשמות / שואפת היא לשתק בעורמתה. / נשמה נקבה קרבה באיכה / ליועץ, רוח היא רעה נטרית: / נוצה שירית! / נוצה נוראה! / כיסר ראש לה גולות גולות / כאשכול ענבים מהוסך, פניני... ●● מהי תע"ת? טלפתיה רוחנית. ראייה חוד- רנית וידיעה מראש. פסיכוקינזיס. מסעות בחלומות — מה על כה אלה? מעט

הרולד שימל, מחלוצי המשוררים של העברית

הרולד שימל, אינו משורר הנוכה בפר- טים, במענקים, ובעצם, מלבד שירים המתפרסמים מעת לעת, בכתבי-עת זה או אחר, אין ספק ששימל הוא המעניין והמרגש שבין משוררי ההווה בלשון העברית. משורר שוכה וחקאיו תופסים כל לשון וחלקה בכבוד וביקר, שלהם ראוי הרולד שימל בלבד. תהליך זה הוא עדות נוספת לאוולת-היד של הקורות השירה העברית במהלך שנות השבעים, אוולת-היד הנובעת מהשתלטות קבוצות של בעלי אינטרסים, שכל קשר, בינם לבין השירה העברית הוא מיקרי בהחלט, חבל.

תרגום

מודיאנו

את פרס גונקור לשנת 1978, קיבל הסופר היהודי הצעיר (לידי 1947) פטריק מורי- דיאנו עבור סיפורו רחוב החנויות האפ- לות (הספר עומד לראות אור השנה בהר- צאת עם עובד).

באחרונה ראה אור ספר ראשון של מודיאנו בתרגום לעברית, ששמו 2 רומא- נים ●● בספר זה, מובאים הרומן הראשון של מודיאנו (כיכר אטואל) והרומן השלי- שי שכתב (שדרות הטבעת).

פטריק מודיאנו, למרות שנולד אחרי השואה, חי עם גיבוריו בצד האפל של מילחמת-העולם השנייה. גיבורי ספריו אינם גיבורים, אלא אנטי-גיבורים, אנשים בעלי זהות מושטששת, משתפי-פעולה עם הגרמנים. הוא שואף להוכיח בסיפוריו כי האדם אינו שווה הרבה, לא בחייו ועל אחת כמה וכמה — לא במותו. את פיר-

הוא הרפתקה לשונית מרתקת, שמעטות כמותה בשירת הדור האחרון. קובץ השירים של הרולד שימל, הוא בחינת מיתולוגיה של מסע לשוני של משורר שהחל את דרכו באנגליה, במנסה בעזרת מילים, מראי-מקומות, שיתורים ושאר מרכיבים — להגיע אל שורשי החר- ויה העברית. הוא פותח את סיפורו בני- סוח: "אנחנו (בני האדם) / בנינו ערים / מים יש ואדמה / ותנור לאפות להם // ליבא פוסים מעתלית / רבת-הנענע...".

בדור שפרח-משורריו, חקרי-משורריו, גרפומני-משורריו, ותת-משורריו עושים זלמה שבכוחם לתרגם ולשרגם לחרו- זיהם, מילים ומראי-מקומות, וגוברים שור- רות ובתים, בתים ושכונות משרת משור- ררים זרים, הרי הרולד שימל מחפש: "ותים שהבשילו על העץ / וזיתו בר / אלולו הבהירים / שלקראת פתח היא הצביעה / כמי-מלח // האשה האיתנה הפוחנת עסקוקה / ליד הפחנה / לשכב / בגת השמנים...". הוא עורך מסע שירי מרתק, לשורשים, לנופים, לאורות ולי- חוויה שסביבה, אותן שעניי רבים מאיי- תנו כהו מראות.

משוררים רבים סובלים מפחד של שוי-

הכוונה לתרגום משרניחובסקי את עלילות גילגמש. הכוונה לציר מפורסם של אורי צבי גרינברג, מעשה ידי הצייר ראובן רובין. כאן מתאר שימל את פגישתו ב- מנחם בן, ובאשתו הראשונה יעל (שעל יחסיהם נסבה עלילת הספר פלונטר). פטריק מודיאנו — 2 רומאנים — שדרות הטבעת; עברית: יהושע קנד; כיכר אטואל — עברית: אביבה ברק; ספרי סימן קריאה + הקיבוץ המאוחד; 179 עמודים (כריכה רכה).

הרולד שימל — ארעא; ספרי סימן קריאה, 129 עמודים (כריכה רכה). הרולד שימל — שירי מלון ציון; הוצאת הקיבוץ המאוחד; 78 עמודים (כריכה רכה).